

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Кафедра геодезії, картографії і кадастру

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-
педагогічної роботи
М.І. Мальований
« ___ » _____ 201__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи географічних знань

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність 193 – геодезія та землеустрій

Факультет лісового і садово-паркового господарства

Умань – 2019 р.

Робоча програма з навчальної дисципліни «Основи географічних знань» для студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». – Умань, Уманський НУС. – 2019. – 14 с.

Розробник: Кисельов Ю.О. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри геодезії, картографії і кадастру

Робоча навчальна програма затверджена на засіданні кафедри геодезії, картографії і кадастру

Протокол № 1 від «2» вересня 2019 року

Завідувач кафедри _____ (Ю.О. Кисельов) «2» вересня 2019 року

Схвалено науково-методичною комісією Уманського НУС факультету лісового і садово-паркового господарства

Протокол № 1 від 5 вересня 2019 року

5 вересня 2019 року

Голова _____ (Шемякін М.В.)

© Кисельов Ю.О., 2018 рік

© Уманський НУС, 2018 рік

1. Опис навчальної дисципліни

«Основи географічних знань»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»	Обов'язкова
	Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»	
Модулів – 2		Рік підготовки:
Змістових модулів – 4		II
Загальна кількість годин – 120		Семестр
Навчальна практика – год.		3-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2 Вид контролю	ОКР: бакалавр	30 год.
		Практичні
		28 год.
		Самостійна робота
		62 год.
		іспит

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить для денної форми навчання 48:52.

Вступ

Програма вивчення дисципліни «Основи географічних знань» складена згідно з місцем і значенням дисципліни за структурно-логічною схемою, що передбачена освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра й охоплює всі змістовні модулі, визначені анотацією для мінімальної кількості годин, передбачених стандартом.

Об'єктом вивчення дисципліни є земна поверхня.

Предметом вивчення дисципліни просторові відношення об'єктів і явищ на земній поверхні.

Міждисциплінарні зв'язки:

«Геодезія», «Топографія», «Вища геодезія», «Картографія».

Програма дисципліни «Основи географічних знань» складається з таких розділів:

- мета й завдання дисципліни;
- питання для самостійної роботи;
- екзаменаційні питання;
- список рекомендованої літератури.

2. Мета й завдання дисципліни

2.1. Основною метою вивчення дисципліни “Основи географічних знань” є формування знань про просторові відношення природних і антропогенних об’єктів і явищ на земній поверхні.

2.2. Завдання курсу:

- створити уявлення про місце Землі у Всесвіті й охарактеризувати її як планету Сонячної системи;
- сформуванати знання про будову планетарних оболонок Землі;
- висвітлити суть ландшафту й ландшафтної оболонки Землі;
- окреслити просторові аспекти життя суспільства;
- сформуванати знання про природу, населення й господарство України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких компетентностей:

- інтегральна:

здатність розв’язувати складні завдання та практичні проблеми міждисциплінарного характеру, що виникають у процесі професійної діяльності в галузі геодезії та землеустрою або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів географічних наук;

- загальні:

- 1) здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- 2) знання та розуміння області геодезії та землеустрою;
- 3) здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово;
- 4) здатність спілкуватися іншою мовою, зокрема володіти фаховою лексикою зі спеціальності «геодезія та землеустрій»;
- 5) здатність використовувати інформаційні технології;
- 6) здатність учитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж усього життя;

- фахові:

- 1) здатність показувати знання й розуміння основних теорій, методів, принципів, технологій і методик у галузі геодезії та землеустрою;
- 2) здатність показувати базові знання із суміжних дисциплін - фізики, екології, математики, інформаційних технологій, права, економіки тощо), вміння використовувати їх теорії, принципи та технічні підходи;
- 3) здатність використовувати знання з загальних інженерних наук у навчанні та професійній діяльності, вміння використовувати їх теорії, принципи та технічні підходи;
- 4) здатність виконувати професійні обов'язки в галузі геодезії та землеустрою.

3. Програма навчальної дисципліни

3.1. Зміст тем курсу (лекції)

Модуль 1. Основні відомості з природничої географії

Змістовий модуль 1. Загальні відомості про Землю та її планетарні оболонки.

Тема №1. Географія як система наук про Землю.

- 1) Об'єкт і предмет географії.
- 2) Основні відомості з історії географії.
- 3) Структура географії як науки.
- 4) Міждисциплінарні зв'язки географії.

Тема №2. Земля як планета Сонячної системи.

- 1) Місце Землі у Всесвіті.
- 2) Рухи Землі.
- 3) Геофізичні поля Землі.

Тема №3-4. Атмосфера та клімат Землі.

- 1) Склад і будова атмосфери.
- 2) Сонячна радіація та термічний режим.
- 3) Вода в атмосфері.
- 4) Атмосферний тиск.
- 5) Повітряні маси й атмосферні фронти.
- 6) Загальна та місцеві циркуляції атмосфери.
- 7) Циклони та антициклони.
- 8) Погода і клімат.

Тема №5. Гідросфера.

- 1) Основні властивості води як хімічної речовини.
- 2) Світовий океан.
- 3) Води суходолу.

Змістовий модуль 2. Ландшафти й фізико-географічне районування.

Тема №6. Земна поверхня та ґрунтовий покрив.

- 1) Загальна характеристика земної поверхні.
- 2) Основні підходи до класифікації ґрунтів.
- 3) Ґрунтово-географічне районування світу.
- 4) Зональні ґрунтові комбінації.

Тема №7. Ландшафти і ландшафтна оболонка Землі.

- 1) Сутність поняття «ландшафт».
- 2) Будова, походження, динаміка та розвиток ландшафтів.
- 3) Типологія та класифікація ландшафтів.
- 4) Антропогенне перетворення ландшафтів.
- 5) Загальні відомості про біосферу та ландшафтну оболонку Землі.

Тема №8. Фізико-географічне районування.

- 1) Принципи районування в географії.
- 2) Зональний і азональний ряди таксономічних структур фізико-географічного районування.
- 3) Схема фізико-географічного районування світу.

Модуль 2. Основні відомості із суспільної географії та географії України.**Змістовий модуль 3. Основи суспільної географії.****Тема №9. Людина і суспільство як об'єкти географічного вивчення.**

- 1) Людина і суспільство як геопросторові феномени.
- 2) Природні умови та ресурси як основа життєдіяльності людини у просторі.
- 3) Сутність географічного підходу до вивчення суспільних явищ і процесів.

Тема №10. Основні відомості з географії населення.

- 1) Чисельність і статеві-вікова структура населення світу.
- 2) Національний і релігійний склад населення світу.
- 3) Міське та сільське населення. Урбанізація.
- 4) Поняття «трудові ресурси».

Тема №11. Основні відомості з економічної географії.

- 1) Географія природних ресурсів.
- 2) Географія промисловості.
- 3) Географія сільського господарства.
- 4) Географія транспорту.
- 5) Географія сфери обслуговування.

Тема №12. Соціальна та політична географія.

- 1) Географія культури.
- 2) Географія релігій і сакральна географія.
- 3) Основи політичної географії та геополітики.

Тема №13. Географія землекористування.

- 1) Землі як об'єкт географічного вивчення.
- 2) Бонітет ґрунтів як основа оцінки земель.
- 3) Геопросторові відмінності в землекористуванні.

Змістовий модуль 4. Основні відомості з географії України.**Тема №14. Основні відомості з природничої географії України.**

- 1) Фізико-географічне положення України.
- 2) Геологічна будова і рельєф.
- 3) Клімат і води.
- 4) Ґрунти й природна рослинність.
- 5) Ландшафти й фізико-географічне районування України.

Тема №15. Основні відомості із суспільної географії України.

- 1) Географія населення України.
- 2) Територіальна організація національного господарства України.
- 3) Географія культури та релігій України.
- 4) Політична географія України.
- 5) Геополітичні концепції та доктрини України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем лекцій	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	У тому числі				Усього	У тому числі			
		Л	п	лаб.	с.р.		Л	п	лаб.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1. ОСНОВНІ ВІДОМОСТІ З ПРИРОДНИЧОЇ ГЕОГРАФІЇ										
Змістовий модуль 1. Загальні відомості про Землю та її планетарні оболонки										
Тема 1. Географія як система наук про Землю	12	2	2		8					
Тема 2. Земля як планета Сонячної системи	8	2	2		4					
Тема 3-4. Атмосфера і клімат Землі	10	4	2		4					
Тема 5. Гідросфера	8	2	2		4					
Разом за змістовим модулем 1	38	10	8		20					
Змістовий модуль 2. Ландшафти й фізико-географічне районування										
Тема 6. Земна поверхня та ґрунтовий покрив	8	2	2		4					
Тема 7. Ландшафти і ландшафтна оболонка Землі	8	2	2		4					
Тема 8. Фізико-географічне районування	8	2	2		4					
Разом за змістовим модулем 2	24	6	6		12					
МОДУЛЬ 2. ОСНОВНІ ВІДОМОСТІ ІЗ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ ТА ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ										
Змістовий модуль 3. Основи суспільної географії										
Тема 9. Людина і суспільство як об'єкти географічного вивчення	8	2	2		4					
Тема 10. Основні відомості з географії населення	8	2	2		4					
Тема 11. Основні відомості з економічної географії	8	2	2		4					

Тема 12. Соціальна та політична географія	8	2	2		4					
Тема 13. Географія землекористування	8	2	2		4					
Разом за змістовим модулем 3	40	10	10		20					
Змістовий модуль 4. Основні відомості з географії України										
Тема 14. Основні відомості з природничої географії України	9	2	2		5					
Тема 15. Основні відомості із суспільної географії України	9	2	2		5					
Разом за змістовим модулем 4	18	4	4		10					
Усього годин	120	30	28		62					

5. Темы практичних занять

№ з/п	Модуль, змістовий модуль	Назва теми	Кількість годин
1	I.1	Географія як система наук про Землю	2
2	I.1	Земля як планета Сонячної системи	2
3	I.1	Атмосфера і клімат Землі	2
4	I.1	Гідросфера	2
5	I.2	Земна поверхня і ґрунтовий покрив	2
6	I.2	Ландшафти і ландшафтна оболонка Землі	2
7	I.2	Фізико-географічне районування	2
8	II.3	Людина і суспільство як об'єкти географічного вивчення	2
9	II.3	Основні відомості з географії населення	2
10	II.3	Основні відомості з економічної географії	2
11	II.3	Соціальна та політична географія	2
12	II.3	Географія землекористування	2
13	II.4	Основні відомості з природничої географії України	2
14	II.4	Основні відомості із суспільної географії України	2
Разом			28

6. Темы самостійної роботи

1	Основні етапи історії географічних відкриттів	8
2	Земля – Місяць – подвійна планета	4
3	Класифікації кліматів Землі	4
4	Життя в Океані	4
5	Чинники ґрунтоутворення	4
6	Проблема віку ландшафтів	4
7	Ноосфера – новий стан біосфери та ландшафтної оболонки	4
8	Проблема об'єкта суспільної географії	4
9	Закономірності розміщення населення на Землі	4
10	Сутність і прояви територіального поділу праці	4
11	Електоральна географія, її об'єктно-предметна сфера, зміст, мета, завдання	4
12	Географічні основи землеустрою	4
13	Основні геоекологічні проблеми України	5
14	Історія картографування території України	5
Разом		62

7. Методи навчання

У системі методів навчання перевага надається практичним заняттям (робота з картами, побудова схем і картосхем, розв'язання задач, елементи семінару тощо), лекціям (з елементами пояснення, розповіді, евристичної бесіди), а також самостійному вивченню тем дисципліни.

8. Методи контролю

Усне та письмове опитування, тестування, перевірка практичних та контрольних робіт.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів								Сума	
Модуль 1				Модуль 2				Іспит	100
ЗМ1	МК1	ЗМ2	МК2	ЗМ3	МК3	ЗМ4	МК4		
8	10	7	10	8	10	7	10	30	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА НАЦІОНАЛЬНА	ОЦІНКА ECTS	ВИЗНАЧЕННЯ ECTS	КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ З ДИСЦИПЛІНИ
Відмінно	A	Відмінно-відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	74 – 81
Задовільно	D	Задовільно – непогано, але із значною кількістю недоліків	64– 73
	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	FX	Незадовільно – потрібно додатково попрацювати перед тим, як отримати позитивну оцінку	35 – 59
	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0 – 34

10. Методичне забезпечення

1. Методично-методичний посібник до виконання практичних (семінарських) завдань та самостійної роботи з дисципліни «Основи географічних знань» для студентів 1 курсу спеціальності «Туризм» всіх форм навчання освітнього рівня бакалавр / Укладач: Н.В. Белоусова. К.: Університет «Україна», 2016. 64 с.

2. Плани практичних занять із дисципліни «Основи географічних знань».

11. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Багров М.В., Боков В.О., Черваньов І.Г. Землезнавство. К.: Либідь, 2000. 464 с.

2. Кисельова О.О. Конспекти лекцій із курсу „Загальне землезнавство”. Луганськ: Альма-матер, 2007. 152 с.

Допоміжна

1. Кисельова О.О., Кисельов Ю.О. Російсько-український етимологічно-тлумачний словник фізико-географічних термінів. Луганськ: Альма-матер, 2007. 192 с.

2. Сосса Р.І. Історія картографування території України: Підручник. К. : Либідь, 2007. 336 с.

3. Шевченко В.О. Дивосвіт геозображень. К. : Ніка-Центр, 2007. 252 с.

12. Інформаційні ресурси

1.Багров М.В., Боков В.О., Черваньов І.Г. Загальне землезнавство / URL: http://libfree.com/149467026_geografiyaliteratura_zemleznavstvo.html

2. Савчук Р. Загальне землезнавство / URL: http://pidruchniki.com/14170120/geografiya/vstup_zemleznavstvo

3.Олійник Я.Б., Федорищак Р.П., Шищенко П.Г. Загальне землезнавство / URL: <http://westudents.com.ua/knigi/63-zagalne-zemleznavstvo-olynik-yab.html>